

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Кафедра кримінального права та кримінології
Навчально-наукового інституту №5

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ТА
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

з навчальної дисципліни

«Кваліфікація злочинів проти громадської безпеки та громадського порядку»
вибіркових компонент освітньої програми першого рівня вищої освіти

Галузь знань – 26 Цивільна безпека
Спеціальність - 262 Правоохоронна діяльність
Освітня кваліфікація – бакалавр правоохоронної
діяльності

Харків, 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 20.09.2024 №9

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 19.09.2024 № 8

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального права та кримінології ННІ №5
(протокол № 1 від 30.08.2024 р.)

Розробники:

1. Професор кафедри, доктор юридичних наук, професор В. П. Ємельянов
2. Доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент А. О. Наумова

Рецензенти:

1. Професор кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, доктор юридичних наук, професор О.М. Храмцов.
2. Професор кафедри кримінального права і кримінології ННІ №1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор А. М. Ященко

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва змістового модулю, номер та найменування теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Література, сторінки	Вид контролю
	Всього	з них:						
		лекцій	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота		
Семестр № 6								
Тема № 1. «Кримінально-правова характеристика та кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадської безпеки».		10	8	2	-	40	Перелік нормативної бази: 1 –7, 8-10, 12 Основна література: 1-10 Додаткова література: 1 – 6, 12-13.	
Тема № 2 «Кримінально-правова характеристика та кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку».		4	6	-	-	20	Перелік нормативної бази: 1-3, 7, 10,11 Основна література: 3,5,7,10 Додаткова література: 7-11.	
	90	14	14	2	-	60		залік

2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва змістового модулю, номер та найменування теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни	Література, сторінки	Вид контролю

	Всього	з них:						
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота		
Семестр № 6								
Тема № 1. «Кримінально-правова характеристика та кваліфікація злочинів проти громадської безпеки»		6	10		-	100	Перелік нормативної бази: 1 –7, 8-10, 12 Основна література: 1-11 Додаткова література: 1 – 6, 11.	
Тема № 2 «Кримінально-правова характеристика та кваліфікація злочинів проти громадського порядку»		4	2		-	88	Перелік нормативної бази: 1-3, 7, 10,11 Основна література: 3,5,7,10 Додаткова література: 7-11.	
	210	10	12		-	188	Екзамен	

3. Методичні вказівки до практичних занять.

ТЕМА № 1. «КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА КВАЛІФІКАЦІЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ»

Практичне заняття № 1: *Поняття кваліфікації злочинів проти громадської безпеки та громадського порядку*

Навчальна мета заняття: – поглибити та закріпити знання студентів про поняття, види та підстави кваліфікації кримінальних правопорушень, поняття та види кримінальних правопорушень та їх складів, елементи кримінальних правопорушень та ознаки складів кримінальних правопорушень, правила кваліфікації при конкуренції та колізії правових норм.

Кількість годин – 2 г. (д.ф.н) / 2 год (з.ф.н). Місце проведення: за розкладом.

Навчальні питання:

1. Поняття та види кваліфікації кримінальних правопорушень. Підстави кваліфікації кримінальних правопорушень.
2. Вчинення кримінального правопорушення як фактична підстава його кваліфікації. Поняття та види кримінальних правопорушень.
3. Склад кримінального правопорушення як юридична підстава кваліфікації діяння. Поняття та види складів кримінальних правопорушень.
4. Елементи кримінального правопорушення та ознаки складу кримінального правопорушення.

5. Правила кваліфікації при конкуренції норм. Відмінність конкуренції від колізії правових норм, шляхи подолання колізії.

6. Значення судової практики та її узагальнень з окремих категорій кримінальних справ для правильного тлумачення і застосування кримінально-правових норм Особливої частини КК.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Антипов В. І., Антипов В. В. Кримінально-правова кваліфікація: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан- ЛТД», 2017. 120 с.
5. Кваліфікація злочинів у діяльності Національної поліції України : навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Константа, 2017. 448 с.
6. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2020. 656 с.
7. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / за ред. проф. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова та ін. 6-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2020. 584 с.
8. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / за ред. проф. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна та ін. 6-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2020. 768 с.
9. Основи кваліфікації злочинів: навч. посіб. / за заг. ред. М. І. Панова. Харків: Право, 2019. 378 с
10. Ященко А. М. Місце кримінально- правової кваліфікації у процесі застосування заходів кримінально- правового характеру. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2016. No 1. С. 131-142.
11. Велика українська юридична енциклопедія: У 20 томах. Том 17. Кримінальне право / редкол.: В. Я. Тацій (голова), В. І. Борисов (заст. голови) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. 1064 с.
12. Балобанова Д.О. Динаміка кримінального права: доктринальні положення: монографія. Одеса: Фенікс, 2020. 358 с.
13. Олійник О.С. Принципи кримінального права: поняття, система та призначення: монографія. Київ: Науково-дослідний інститут публічного права, 2020. 544 с.
14. Бабаніна В.В. Механізм створення та реалізації кримінального законодавства України: монографія. Київ, ФОП Маслаков, 2019. 512

Хід проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття (5 хв.).

1. Перевірка наявності студентів та їх підготовки до заняття.
2. Визначення мети та завдання заняття, місця теми в структурі навчальної дисципліни, міждисциплінарних зв'язків, практичної спрямованості навчального матеріалу.
3. Роз'яснити план та порядок проведення заняття, наголосити на особливостях розгляду окремих питань та практичних завдань, що потребують особливої уваги з урахуванням стану законодавства.

II. Порядок проведення основної частини заняття (60 хв.).

1. Поняття та види кваліфікації кримінальних правопорушень. Підстави кваліфікації кримінальних правопорушень.
У першому питанні необхідно визначити та охарактеризувати поняття та види кваліфікації кримінальних правопорушень.
2. Вчинення кримінального правопорушення як фактична підстава його кваліфікації. Поняття та види кримінальних правопорушень.
У другому питанні необхідно визначитися з підставами кваліфікації кримінального правопорушення.
3. Склад кримінального правопорушення як юридична підстава кваліфікації діяння. Поняття та види складів кримінальних правопорушень.
У третьому питанні необхідно охарактеризувати поняття та види складів кримінальних правопорушень.
4. Елементи кримінального правопорушення та ознаки складу кримінального правопорушення.
З'ясування основних елементів та ознак кримінального правопорушення.
5. Правила кваліфікації при конкуренції норм. Відмінність конкуренції від колізії правових норм, шляхи подолання колізії.
В цьому питанні необхідно з'ясувати відмінність конкуренції від колізії правових норм.
6. Значення судової практики та її узагальнень з окремих категорій кримінальних справ для правильного тлумачення і застосування кримінально-правових норм Особливої частини КК.
Необхідно пояснити значення судової практики та її узагальнення.

III. Порядок проведення заключної частини заняття (15 хв.).

1. Підведення підсумків засвоєння студентами знань теоретичного матеріалу, практичних вмінь і навичок їх використання під час розгляду практичних завдань.
2. Додаткове роз'яснення питань, що викликали певні ускладнення щодо їх розв'язання на практичному занятті.
3. Оцінювання підготовки кожного студента до практичного заняття з аргументацією отриманої оцінки за роботу на занятті.
4. Постановка завдань студентам на самопідготовку до наступних занять.

Методичні вказівки до навчальних питань теми:

При розгляді *першого питання* необхідно визначити, що кримінально-правова кваліфікація – це оцінка діяння, яке заподіяло чи могло заподіяти істотну шкоду, та характеризується ознаками кримінальної протиправності, що

полягає у визначенні того, якою статтею (частиною, пунктом статті) кримінального закону передбачене вказане діяння. Слід зазначити, що поняття кримінально-правової кваліфікації характеризується такими найважливішими ознаками, як зміст і обсяг. Підстави кримінально-правової кваліфікації – це правові явища, виходячи з яких здійснюється кримінально-правова оцінка діяння, тобто те, що лежить у її основі. Звернути увагу, що у кримінально-правовій літературі поряд з поняттям підстав кваліфікації використовується також поняття її передумов та проаналізувати відмінність між підставами кваліфікації та її передумовами..

Розглядаючи друге *питання* слід визначити види підстав кримінально-правової кваліфікації (фактичну та юридичну), їх зміст.

Здійснюючи поділ кваліфікації на види, доцільно згадати склад кримінальних правопорушень та керуватися класифікаціями видів кримінальних правопорушень, які містяться у кримінальному законі, враховувати особливості кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень, відображених у нормах чинного кримінального законодавства процесуальні підстави. З урахуванням викладеного, доцільно враховувати такі критерії поділу кваліфікації кримінальних правопорушень на види як стадію, якої досягло посягання, вчинене кримінальне правопорушення «одноосібно» чи у співучасті, кількість кримінальних правопорушень, які піддані кваліфікації, співставлення моменту вчинення діяння і часу проведення кваліфікації, з

урахуванням того, чи встановлена особа, діяння якої піддаються оцінці (тобто, здійснюється оцінка певного діяння чи поведінки конкретної особи), які учасники процесу кваліфікують скоєне тощо.

При розгляді *п'ятого питання* необхідно визначити, що конкуренцією кримінально-правових норм називається передбачення певного діяння двома (кількома) кримінально-правовими нормами одночасно. Характерною особливістю конкуренції кримінально-правових норм є те, що вона виникає лише тоді, коли було вчинено одне кримінальне правопорушення (на відміну від повторності чи сукупності кримінальних правопорушень). Звернути увагу, що вирішення конкуренції – це розв'язання питання про те, яка з конкуруючих кримінально-правових норм має бути застосована у конкретному випадку. Конкурувати між собою можуть дві або декілька кримінально-правових норм. Визнати, чим зумовлена конкуренція кримінально-правових норм, її види та відмінність від колізії, яка є результатом неузгодженості між окремими нормами закону, суперечностей між ними, дублювання норм. Необхідно зазначити що конкуренція загальної і спеціальної кримінально-правових норм виникає з прагнення законодавця диференціювати кримінальну відповідальність способом виділення із загальної норми спеціальних норм, які передбачають або більш сувору, або пом'якшену відповідальність порівняно із загальною нормою. Слід також вказати, що при конкуренції загальної і спеціальної норм конкуренція вирішується за допомогою такого загального правила: застосовується лише спеціальна норма. Таке вирішення цього виду конкуренції ґрунтується на волі законодавця, який, виділивши спеціальну норму, вказав – при наявності ознак, передбачених спеціальною нормою, повинна застосовуватися саме вона.

При вивченні *шостого питання* необхідно зазначити, що визначення правової природи постанов Пленуму ВСУ з питань застосування законодавства та їх місця в системі права було і залишається предметом дискусій, що тривають і на сьогоднішній день. Для визначення співвідношення постанов Пленуму ВСУ з нормативно-правовими актами необхідно провести аналіз зазначених постанов на предмет наявності в них ознак нормативно-правових актів. Слід визначити види практик ВСУ, дати їх стислий аналіз.

3.1 Методичні вказівки до семінарських занять.

Тема №1 «КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА КВАЛІФІКАЦІЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ»

Семінарське заняття №1.

«Поняття та види злочинів проти громадської безпеки. Кваліфікація діянь, спрямованих на створення злочинних об'єднань»

Навчальна мета заняття: – поглибити та закріпити знання студентів про поняття та види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки та їх відмежування від певних адміністративних правопорушень, кримінально-правову характеристику діянь, передбачених статтями 255 – 257, 260 КК, що передбачають відповідальність за створення злочинних об'єднань та участь у них, а також сприяння їх створенню, виробити вміння та навички визначення ознак цих складів злочинів та відмежування від суміжних складів.

Кількість годин - 2 г.(д.ф.н) / 2 год (з.ф.н)

Навчальні питання:

1. Поняття та види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Відмежування цих діянь від певних адміністративних правопорушень.
2. Загальна кримінально-правова характеристика злочинів що, передбачені статтями 255 – 257, 260 КК. Поняття та види злочинних об'єднань. Міжнародно-правові та вітчизняні підстави окремої криміналізації їх створення.
3. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу створення злочинної організації (ст. 255 КК). Підстави застосування заохочувальної норми, встановленої у ч. 6 ст. 255 КК.
4. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності, передбаченого ст. 256 КК. Відмежування від ст. 396 КК.
5. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу бандитизму (ст. 257 КК). Поняття та ознаки банди, організації озброєної банди, участі у банді та участі у вчинюваному нею нападі.
6. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу злочину, передбаченого ст. 260 КК. Підстави застосування заохочувальної норми, встановленої у ч. 6 ст. 260 КК.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми.

При розгляді першого питання необхідно визначитись з загальною характеристикою кримінальних правопорушень проти громадської безпеки та окреслити групи, на які вони поділяються. З'ясувати, що всі правопорушення суспільно небезпечні, тому розмежування між кримінальним правопорушенням та іншими правопорушеннями слід здійснювати *за ступенем* суспільної небезпечності.

Розглядаючи друге питання необхідно розкрити сутність поняття та види злочинів, які пов'язані зі створенням стійких злочинних об'єднань або участю в них, це статті 255-257, 260 Кримінального Кодексу України.

Відповідаючи на третє питання розкрити питання щодо об'єктивних, суб'єктивних та кваліфікуючих ознак складу створення злочинної організації (ст. 255 КК), а також підстави застосування заохочувальної норми, встановленої у ч. 6 ст. 255 КК.

При розгляді четвертого питання необхідно проаналізувати об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності, передбаченого ст. 256 КК.

Відповідаючи на п'яте питання детально визначити об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу бандитизму (ст. 257 КК). Поняття й ознаки банди, організації озброєної банди, участі у банді та участі у вчиненому нею нападі.

При вивченні шостого питання слід розкрити об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (ст. 260 КК).

Питання цільових виступів:

1. Кримінально-правова характеристика злочинних організацій у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів

2. Визначення поняття «форма співучасті» та її види в теорії кримінального права.

Література:

3. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-D0%B2%D1%80#Text>

4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою : Закон України від 04.06.2020 р. № 571-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#Text>

7. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою : Проект Закону

України від 02 грудня 2019 року № 2513. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=2513&skl=10

8. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2004 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04#Text>

9. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинених стійкими злочинними об'єднаннями : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05#Text>

10. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10#Text>

11. Про схвалення Стратегії боротьби з організованою злочинністю : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1126-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#Text>

12. Вознюк А.А., Дудоров О.О., Чернявський С.С. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені злочинною спільною (статті 255, 255-1, 255-2, 255-3, 256 КК України). Норма права. 2021. 130 с.

13. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2020. 656 с.

14. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2020. 656 с.

15. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / за ред. проф. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна та ін. 6-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2020. 768 с.

16. Крамаренко Ю. М., Скок О. С., Шевченко Т. В., Хашев В. Г. Сучасні питання протидії організованій злочинності в Україні та закордоном : монограф. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 216 с.

17. Кваліфікація злочинів у діяльності Національної поліції України : навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Константа, 2017. 448 с.

18. Нікітін А.О. «Злодій у законі» у кримінальному законодавстві: зарубіжний досвід та процес запровадження в Україні. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С. 167-171.

19. Бахурська О. Поняття «злочинна спільнота»: проблеми правового та кримінологічного визначення. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 1. С. 190-195.

20. Вознюк А. А. Теоретичні та практичні проблеми кримінальної відповідальності за створення злочинних об'єднань та участь у них як посягання на громадську безпеку : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2018. 652 с.

21. Околіт О. В. Злочинна спільнота як форма співучасті. Вісник Пенітенціарної асоціації України. 2021. № 3 (17). С. 85–99.
22. Єпринцев П. С. Генеза становлення та розвитку злочинних спільнот в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 2. С. 194–197. URL: http://lsej.org.ua/2_2022/43.pdf
23. Єпринцев П. С. Генезис становлення та розвитку кримінальної відповідальності за бандитизм. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2022. № 4. С. 150–155.

Семінарське заняття № 2

«Тероризм: поняття, ознаки, відмежування від суміжних соціальних та кримінально-правових категорій»

Навчальна мета заняття: – поглибити та закріпити знання студентів про терористичні злочини за темою заняття, про поняття, відмітні риси та рівні тероризму як негативного соціального явища, відмежування його від суміжних соціальних явищ, поняття та види терористичних злочинів та складів злочинів, конструктивні ознаки складу терористичного акту і особливості кваліфікації за цим складом злочину; виробити вміння та навички визначення ознак цього складу злочину та відмежування його від суміжних складів злочинів.

Кількість годин - 2 г.(д.ф.н)/ 2г. (з.ф.н)

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика кримінально-правової протидії тероризму. Відмітні риси та рівні тероризму.
2. Відмежування тероризму від терору, війни, агресії, геноциду.
3. Терористичні злочини та склади злочинів.
4. Відмежування терористичних злочинів від злочинів з ознаками тероризування та інших насильницьких діянь.
5. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу терористичного акту (ст. 258 КК). Підстави застосування заохочувальної норми, передбаченої у ч. 6 ст. 258 КК.
6. Відмежування терористичного акту від диверсії (ст. 113 КК).
7. Відмежування терористичного акту від бандитизму (ст. 257 КК).
8. Відмежування терористичного акту від піратства (ст. 446 КК).
9. Відмежування терористичного акту від умисного вбивства, вчиненого способом, небезпечним для життя багатьох осіб (п. 5 ч. 2 ст. 115 КК).
10. Відмежування терористичного акту від хуліганства, вчиненого із застосуванням вибухових речовин чи вибухових пристроїв (ч. 4 ст. 296 КК).

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми:

При розгляді першого питання необхідно визначити особливості злочинів проти громадської безпеки, передбачених зазначеними статтями. Склади злочинів, передбачені цими статтями, є кримінально-правовою складовою частиною антитерористичного законодавства

Розглядаючи друге питання необхідно розкрити сутність поняття тероризм і терор та довести, що терор і тероризм – це різнорівневі явища в

ієрархії суспільних подій як по суті, так і по тим наслідкам, які вони можуть заподіяти

Відповідаючи на третє питання з'ясувати, що окремі самостійні склади терористичних злочинів – це тільки ті склади, які мають місце у статтях 258 – 258-5 КК, що встановлюють кримінальну відповідальність за терористичний акт (ст. 258 КК), втягнення у вчинення терористичного акту (ст. 258-1 КК), публічні заклики до вчинення терористичного акту (ст. 258-2 КК), створення терористичної групи чи терористичної організації (ст. 258-3 КК), сприяння вчиненню терористичного акту (ст. 258-4 КК), фінансування тероризму (ст. 258-5 КК). При цьому у складах злочинів, передбачених статтями 258-1, 258-2, 258-4 КК, містяться ознаки діянь, спрямованих на забезпечення та підтримку вчинення лише терористичного акту, тобто тероризму у вузькому (власному) розумінні, тоді як склади злочинів, що містяться у статтях 258-3 і 258-5 КК, охоплюють ознаки діянь, спрямованих на забезпечення та підтримку будь-якого терористичного діяння, тобто тероризму у найбільш широкому розумінні.

При розгляді четвертого питання необхідно проаналізувати об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу терористичного акту (ст. 258 КК)..

Відповідаючи на шосте-десяте питання слід здійснити відмежування терористичного акту від інших схожих кримінальних правопорушень

Питання цільових виступів:

1. Особливості кодифікації спеціальних умов звільнення від кримінальної відповідальності за погрозу вчинення терористичного акту
2. Історична та кримінально-правова характеристика тероризму в Україні

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к.
[URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text)

2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03. 2003 р. №638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою : Закон України від 04.06.2020 р. № 571-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#Text>
6. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність.
7. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2004 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04#Text>
8. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинених стійкими злочинними об'єднаннями : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05#Text>
9. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10#Text>
10. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2020. 656 с.
11. Кримінальное право Украины. Особлива частинно. Альбом схеми : начальный посібник / О. В. Авраменко, С. Я. Бурда, І. Б. Газдайка-Василишин та ін.; за ред. М. В. Карчевского. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 616 с.
12. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна; 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с.
13. Крамаренко Ю. М., Скок О. С., Шевченко Т. В., Хашев В. Г. Сучасні питання протидії організованій злочинності в Україні та закордоном : монограф. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 216 с.
14. Крамаренко Ю. М., Скок О. С., Шевченко Т. В., Хашев В. Г. Сучасні питання протидії організованій злочинності в Україні та закордоном : монограф. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 216 с.
15. Кваліфікація злочинів у діяльності Національної поліції України : навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Константа, 2017. 448 с.
16. Кириченко О.В., Чорний О.М., Шамара О.В. Протидія терористичним актам в Україні: кримінально-правові та кримінологічні засади: монограф. Дніпро : Дніпров. гум. ун-т, ЛІРА, 2022. 181 с.

17. Нікітін А.О. «Злодій у законі» у кримінальному законодавстві: зарубіжний досвід та процес запровадження в Україні. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С. 167-17.

18. Протидія фінансуванню тероризму в системі управління національною безпекою України: монографія / За загальною редакцією В.В. Євдокимова, Д.О. Грицишена. – Житомир: Видавничий дім «Бук-друк», 2023. 232 с. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8322/%d0%9c%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

19. Білюга А.Д. Залучення військових контингентів країн–членів нато для боротьби з міжнародним тероризмом (2001–2021 pp.): дис. ... доктора філософії : 258 – “Військове управління. Національний університет оборони України, Міністерство оборони України, Київ, 2023. 258 с. URL : <https://nuou.org.ua/assets/documents/dr-kep-bilu-23.pdf>

20. Демидова Л. Поняття „терористична група” і „терористична організація”(продовження дискусії про їх ознаки). Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 15 грудня 2017 року). Уклад.: Севрук Ю. Г., Попов Г. В., Лісова Н. В. Київ : Національна академія прокуратури України. 2018. С. 180-186.

21. Hacsek Z. Global Jihadist Terrorism. Terrorist groups, Zones of Armed Conflict and National Counter-Terrorism strategies. Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggressionю. 2022. Vol. 1- URL : <https://doi.org/10.1080/19434472.2022.2098361>

22. Ємельянов В. П. Антитерористичне законодавство: поняття, система, шляхи вдосконалення : монографія. Харків : Право, 2016. 88 с.

23. Протидія проявам тероризму та колабораціонізму в умовах війни: стан та перспективи: матеріали Всеукраїнського круглого столу (м. Кропивницький, 24 листопада 2023 року). Донецький державний університет внутрішніх справ. Кропивницький, 2023. 106 с. <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2024/02/zbirnyk-2024-kruglyj-stil.pdf>

24. Чорний О. М. Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії терористичному акту : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Харків. нац. ун-твнутр. справ. Харків, 2020. 259 с.

Семінарське заняття № 3.

«Кримінально-правова характеристика інших терористичних злочинів»

Навчальна мета заняття: – поглибити та закріпити знання студентів про інші терористичні злочини за темою заняття, про їх поняття і види, конструктивні ознаки відповідних складів злочинів і особливості кваліфікації за цими складами; виробити вміння та навички визначення ознак цих складів злочинів та відмежування їх від суміжних складів.

Кількість годин - 2 г. (д.ф.н) / 2 год (з.ф.н)

Навчальні питання:

1. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу втягнення у вчинення терористичного акту (ст. 258-1 КК). Відмежування від складу втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність (ст. 304 КК).

2. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу злочину, що встановлює відповідальність за публічні заклики до вчинення терористичного акту (ст. 258-2 КК). Відмежування від публічних закликів до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення влади, а також розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій (ч. 2 ст. 109 КК).

3. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу злочину, що встановлює відповідальність за створення терористичної групи чи терористичної організації (ст. 258-3 КК). Визначення поняття «терористична група» та «терористична організація» на підставі положень ст. 28 КК, а також статей 255, 257, 260 КК. Підстави застосування заохочувальної норми, передбаченої ч. 2 ст. 258-3 КК.

4. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу сприяння вчиненню терористичного акту (ст. 258-4 КК). Відмежування від статей 258-1, 256, 396 КК.

5. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу фінансування тероризму (ст. 258-5 КК). Підстави застосування заохочувальної норми, передбаченої ч. 4 ст. 258-5 КК. Відмежування складу фінансування тероризму (ст. 258-5 КК) від складу фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону (ст. 110-2 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу перетинання державного кордону України з терористичною метою (258-6 КК)

Методичні вказівки до навчальних питань теми:

При розгляді першого питання необхідно визначитись з елементами складу втягнення у вчинення терористичного акту (ст. 258-1 КК) та здійснити його відмежування від складу втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність (ст. 304 КК).

Розглядаючи друге питання необхідно розкрити об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу злочину, що встановлює відповідальність за публічні заклики до вчинення терористичного акту (ст. 258-2 КК), а також провести відмежування від публічних закликів до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення влади, а також розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій (ч. 2 ст. 109 КК).

Відповідаючи на третє питання розкрити питання щодо елементів складу злочину, що встановлює відповідальність за створення терористичної групи чи терористичної організації (ст. 258-3 КК). Визначити поняття «терористична група» та «терористична організація» на підставі положень ст. 28 КК, а також статей 255, 257, 260 КК. З'ясувати підстави застосування заохочувальної норми, передбаченої ч. 2 ст. 258-3 КК.

При розгляді четвертого питання необхідно проаналізувати об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу сприяння вчиненню терористичного акту (ст. 258-4 КК).

Відповідаючи на п'яте питання детально визначити об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу фінансування тероризму (ст. 258-5 КК). З'ясувати підстави застосування заохочувальної норми, передбаченої ч. 4 ст. 258-5 КК та здійснити відмежування складу фінансування тероризму (ст. 258-5 КК) від складу фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону (ст. 110-2 КК)

Питання цільових виступів:

1. Особливості звільнення від покарання особи, яка вчинила публічні заклики до вчинення терористичного акту
2. Фінансування тероризму як загроза національній безпеці

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03. 2003 р. №638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою : Закон України від 04.06.2020 р. № 571-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#Text>
6. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність.

7. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2004 р. № 2. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04#Text>
8. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинених стійкими злочинними об'єднаннями : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05#Text>
9. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 7. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10#Text>
10. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2020. 656 с.
11. Криминальное право Украины. Особлива частинно. Альбом схеми : начальний посібник / О. В. Авраменко, С. Я. Бурда, І. Б. Газдайка-Василишин та ін.; за ред. М. В. Карчевського. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 616 с.
12. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна; 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с.
13. Крамаренко Ю. М., Скок О. С., Шевченко Т. В., Хашев В. Г. Сучасні питання протидії організований злочинності в Україні та закордоном : монограф. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 216 с.
14. Крамаренко Ю. М., Скок О. С., Шевченко Т. В., Хашев В. Г. Сучасні питання протидії організований злочинності в Україні та закордоном : монограф. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 216 с.
15. 5. Кваліфікація злочинів у діяльності Національної поліції України : навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Константа, 2017. 448 с.
16. Кириченко О.В., Чорний О.М., Шамара О.В. Протидія терористичним актам в Україні: кримінально-правові та кримінологічні засади: монограф. Дніпро : Дніпров. гум. ун-т, ЛІРА, 2022. 181 с.
17. Нікітін А.О. «Злодій у законі» у кримінальному законодавстві: зарубіжний досвід та процес запровадження в Україні. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С. 167-17.
18. Протидія фінансуванню тероризму в системі управління національною безпекою України: монографія / За загальною редакцією В.В. Євдокимова, Д.О. Грицишена. – Житомир: Видавничий дім «Бук-друк», 2023. 232 с. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8322/%d0%9c%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
19. Білюга А.Д. Залучення військових контингентів країн–членів нато для боротьби з міжнародним тероризмом (2001–2021 рр.): дис. ... доктора філософії : 258 – “Військове управління. Національний університет оборони

України, Міністерство оборони України, Київ, 2023. 258 с. URL : <https://nuou.org.ua/assets/documents/dr-kep-bilu-23.pdf>

20. Демидова Л. Поняття „терористична група” і „терористична організація”(продовження дискусії про їх ознаки). Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 15 грудня 2017 року). Уклад.: Севрук Ю. Г., Попов Г. В., Лісова Н. В. Київ : Національна академія прокуратури України. 2018. С. 180-186.

21. Hasek Z. Global Jihadist Terrorism. Terrorist groups, Zones of Armed Conflict and National Counter-Terrorism strategies. Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression. 2022. Vol. 1- URL : <https://doi.org/10.1080/19434472.2022.2098361>

22. Ємельянов В. П. Антитерористичне законодавство: поняття, система, шляхи вдосконалення : монографія. Харків : Право, 2016. 88 с.

23. Протидія проявам тероризму та колабораціонізму в умовах війни: стан та перспективи: матеріали Всеукраїнського круглого столу (м. Кропивницький, 24 листопада 2023 року). Донецький державний університет внутрішніх справ. Кропивницький, 2023. 106 с. <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2024/02/zbirnyk-2024-kruglyj-stil.pdf>

24. Чорний О. М. Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії терористичному акту : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 259 с.

Семінарське заняття № 4

«Кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним поводженням зі зброєю та іншими небезпечними предметами та таких, що порушують правила, які забезпечують громадську безпеку»

Навчальна мета заняття: – поглибити та закріпити знання студентів про кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, що пов'язані з незаконним поводженням зі зброєю та іншими небезпечними предметами, а також про діяння, що порушують правила, які забезпечують громадську безпеку, за темою заняття, про їх поняття і види, конструктивні ознаки і особливості кваліфікації за цими складами; виробити вміння та навички визначення ознак цих складів кримінальних правопорушень та відмежування від суміжних складів.

Кількість годин - 2 г. (д.ф.н) / 4год (з.ф.н)

Навчальні питання:

1. Загальна кримінально-правова характеристика злочинів, пов'язаних з незаконним поводженням зі зброєю та іншими небезпечними предметами (статті 261 – 266 КК).

2. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу нападу на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення (ст. 261 КК).

3. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу злочину, що встановлює відповідальність за викрадення, привласнення, вимагання

вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 262 КК);

4. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК). Підстави застосування заохочувальної норми, передбаченої ч. 3 ст. 263 КК.

5. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу, що передбачає відповідальність за незаконне виготовлення, переробку чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікацію, незаконне видалення чи зміну її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв (ст. 263-1 КК).

6. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу, що встановлює відповідальність за погрозу вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали (ст. 266 КК).

7. Загальна кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень, що порушують правила, які забезпечують громадську безпеку (статті 259, 267 – 270-1 КК).

8. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу, що передбачає відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності (ст. 259 КК).

9. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу порушення встановлених вимог пожежної безпеки (ст. 270 КК).

10. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу умисного знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства (ст. 270-1 КК).

Методичні вказівки до навчальних питань теми:

При розгляді першого питання необхідно визначитись з загальною характеристикою кримінальних правопорушень злочинів, пов'язаних з незаконним поводженням зі зброєю та іншими небезпечними предметами (статті 261 – 266 КК).

Розглядаючи друге питання необхідно розкрити об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу нападу на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену

небезпеку для оточення (ст. 261 КК).

Відповідаючи на третє питання розкрити необхідно розкрити сутність щодо загальної характеристики об'єктивних, суб'єктивних та кваліфікуючих ознак складу викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем за статтею 262 КК.

При розгляді четвертого та п'ятого питання необхідно проаналізувати детально визначити об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК). А також детально розкрити підстави застосування заохочувальної норми, передбаченої ч. 3 ст. 263 КК. Кваліфікуючи ознаки кримінального правопорушення, що встановлює відповідальність за незаконне виготовлення, переробку чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікацію, незаконне видалення чи зміну її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв (ст. 263-1 КК).

Відповідаючи на шосте питання треба детально визначити об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу, що встановлює відповідальність за погрозу вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали (ст. 266 КК).

При вивченні питань сім-десять слід розкрити сутність загальної кримінально-правової характеристики кримінальних правопорушень, що порушують правила, які забезпечують громадську безпеку (ст.ст. 259, 267-270-1 КК) та надати характеристику об'єктивних та суб'єктивних ознак кожного з цих кримінальних правопорушень.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2004 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04#Text>
5. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02#Text>

6. Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання : Закон України від 19 жовтня 2000 р. № 2064-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

7. Про практику розгляду судами справ щодо незаконного обігу вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 3.

8. Про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: Інструкція, затверджена Наказом МВС від 21.08.1998 р. № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98>

9. Про затвердження Порядку ввозу з-за кордону та вивозу з України спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії: наказ Міністерства внутрішніх справ та Державного митного комітету України від 19.10.1993 р. № 650/272.

198. Про затвердження Правил безпеки під час поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення: Наказ Міністерства енергетики та вугільної промисловості України № 355 від 12.06.2013 р.

10. Голубош В. В. Кримінальна відповідальність за злочини проти громадської безпеки, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої (статті 262, 263, 263-1, 264 КК України) : монографія. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2020. 340 с.

11. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2020. 656 с.

12. Криминальное право Украины. Особлива частинно. Альбом схеми : начальний посібник / О. В. Авраменко, С. Я. Бурда, І. Б. Газдайка-Василишин та ін.; за ред. М. В. Карчевського. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 616 с.

13. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна; 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с.

14. Кримінально-правова характеристика злочинів, пов'язаних з незаконним обігом зброї та вибухівки: посібник для підрозділів Національної поліції у схемах / О. З. Мармура, Є. О. Письменський, А. Б. Ткачик. Львів: ЛьВДУВС, 2019. 44 с.

15. Байлов А. В. Об'єктивна сторона злочину, передбаченого статтею 270-1 Кримінального кодексу України / А. В. Байлов, С. І. Поляков // Застосування кримінального законодавства органами внутрішніх справ:

16. Суб'єктивна сторона злочину, передбаченого статтею 270-1 Кримінального кодексу України / Р. О. Мовчан, С. В. Незнайко // [Правничий часопис Донецького університету](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pchdu_2016_1-2_13). - 2016. - № 1-2. - С. 92-104. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pchdu_2016_1-2_13

17. Голубош В. В. Генеза кримінальної відповідальності за злочини проти громадської безпеки, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2017. Вип. 4. С. 99–108.

18. Леоненко А. А. Про наступність у кримінальному праві або до питання про предмет завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Наступність у кримінальному праві (до 70-річчя проф. Ю. В. Бауліна) : матеріали наук. конф. (Харків, 8 верес. 2023 р.). Харків : Право, 2023. С. 291–295.

19. Кучер В. М. Деякі аспекти спеціально-кримінологічного запобігання незаконному заволодінню вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами. Модернізація та сучасні українські та світові наукові дослідження : матеріали міжнар. студ. наук. конф. (Львів, 29 трав. 2020 р.). Львів, 2020. Т. 4. С. 41–43.

ТЕМА № 2 «КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ».

Семінарське заняття № 5: «Поняття та види кримінальних правопорушень проти громадського порядку. Кримінально-правова характеристика хуліганства»

Навчальна мета заняття: – поглибити та закріпити знання студентів про кримінальні правопорушення проти громадського порядку за темою заняття, про поняття хуліганських діянь та ознаки їх складів у кримінальному законі, конструктивні ознаки складу хуліганства і особливості кваліфікації за цим складом кримінального правопорушення, виробити вміння та навички визначення ознак цього складу та відмежування його від суміжних складів кримінальних правопорушень.

Кількість годин - 2 г. (д.ф.н) / 2 год. (з.ф.н)

Навчальні питання:

1. Поняття та види кримінальних правопорушень проти громадського порядку. Відмежування цих діянь від певних адміністративних правопорушень.
2. Загальна характеристика хуліганських діянь та їх складів у кримінальному законів.

3. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу хуліганства (ч. 1 ст. 296 КК).

4. Мотив явної неповаги до суспільства як суб'єктивна ознака складу хуліганства та як об'єктивно-суб'єктивна складова при вчиненні хуліганського діяння в реальній дійсності.

5. Зміст особливої зухвалості та виняткового цинізму.

6. Зміст хуліганства, вчиненого групою осіб (ч. 2 ст. 296 КК).

7. Зміст судимості за хуліганство та опору представникові влади, або представникові громадськості, який виконує обов'язки з охорони громадського порядку, чи іншим громадянам, які припиняли хуліганські дії (ч. 3 ст. 296 КК).

8. Зміст вчинення хуліганства із застосуванням вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для нанесення тілесних ушкоджень (ч. 4 ст. 296 КК).

9. Особливості кваліфікації хуліганства, вчиненого із застосуванням вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Відмежування цього виду хуліганства від вчинення терористичного акту (ст. 258 КК).

Методичні вказівки до навчальних питань теми:

При розгляді першого питання необхідно визначитись з загальною характеристикою кримінальних правопорушень проти громадського порядку та окреслити групи, на які вони поділяються.

Розглядаючи друге питання необхідно надати загальну характеристику хуліганських діянь та їх складів у кримінальному законів.

Відповідаючи на третє питання розкрити питання щодо об'єктивних, суб'єктивних ознак складу хуліганства (ч. 1 ст. 296 КК).

При розгляді четвертого а п'ятого питання необхідно дослідити мотив явної неповаги до суспільства як суб'єктивну ознаку складу хуліганства та як об'єктивно-суб'єктивну складову при вчиненні хуліганського діяння в реальній дійсності, та розкрити категорії моралі « особлива зухвалість та винятковий цинізм».

Відповідаючи на шосте-восьме питання слід розкрити кваліфікуючі ознаки складу хуліганства.

Вивчення дев'ятого питання передбачає визначення особливостей кваліфікації хуліганства, вчиненого із застосуванням вибухових речовин чи

вибухових пристроїв, а також відмежування цього виду хуліганства від вчинення терористичного акту (ст. 258 КК).

Питання цільових виступів:

1. Кримінальна відповідальність за хуліганство, пов'язане з опором представнику влади або представнику громадськості, який виконує обов'язки з охорони громадського порядку: характеристика та форми реалізації.
2. Хуліганство чи тілесні ушкодження (розмежування)

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою : Закон України від 04.06.2020 р. № 571-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#Text>
5. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2004 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04#Text>
6. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10#Text>
7. Про судову практику у справах про хуліганство : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006 р. № 6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va010700-06#Text>
8. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
9. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
10. Криминальное право Украины. Особлива частично. Альбом схеми : начальный посібник / О. В. Авраменко, С. Я. Бурда, І. Б. Газдайка-Василишин та ін.; за ред. М. В. Карчевського. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 616 с.
11. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна; 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с. Крамаренко Ю. М., Скок О. С., Шевченко Т. В., Хашев В. Г. Сучасні питання протидії організований злочинності в Україні та закордоном : монограф. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 216 с.
12. Мельник М.І., Хавронюк М.І.. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. К., 2016. URL : <https://legalexpert.in.ua/komkodeks/uk/81-uky/1694-16.html>

13. Кваліфікація злочинів у діяльності Національної поліції України : навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Константа, 2017. 448 с.
14. Топузян А. Р. Кримінально-правова охорона моральності неповнолітніх в Україні: дис. канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2018. 249 с.
15. Шаблистий В. В. Кримінальна відповідальність за хуліганство, пов'язане з опором особам, наділеним владними повноваженнями під час виконання службових обов'язків чи іншим громадянам, що припиняли хуліганські дії : монографія / В. В. Шаблистий, О. А. Галемін ; за заг. ред. д.ю.н., доц. В. В. Шаблистого. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 164 с.
16. Івахненко О. А. Кримінальна відповідальність за хуліганські діяння: хуліганські злочини та склади злочинів : монографія / за заг. ред. В. П. Ємельянова. Харків : Право, 2016. 184 с.
17. Калмиков Д. О., Данилевський А. О. Кримінальна та адміністративна відповідальність за жорстоке поводження з тваринами : монографія. Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2013. 616 с.
18. Козлова А. В. Об'єктивні ознаки складу злочину «Жорстоке поводження з тваринами». Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 21–22 трав. 2020 р. Суми, 2020. С. 303–306.
19. Кузнецов В. В., Чабанюк В. Д. Основні напрями вдосконалення кримінально-правової охорони громадського порядку й моральності. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2014. Т. 3. Вип. 6-1, С. 135–139.
20. Песцов Р. Г. Суб'єкт та суб'єктивна сторона складу злочину за ст. 299. П'ятнадцяті Юридичні читання: Правове забезпечення розвитку освіти і науки в контексті євроінтеграції України (До 185-річчя НПУ імені М. П. Драгоманова) : матеріали міжнар. наук. онлайн-конференції, м. Київ, 1–2 квіт. 2020 р. Київ, 2020. С. 129–132. URL: <https://cutt.ly/XIbMgD6>
21. Песцов Р. Г. Суб'єкт та суб'єктивна сторона складу злочину за ст. 299. П'ятнадцяті Юридичні читання: Правове забезпечення розвитку освіти і науки в контексті євроінтеграції України (До 185-річчя НПУ імені М. П. Драгоманова) : матеріали міжнар. наук. онлайн-конференції, м. Київ, 1–2 квіт. 2020 р. Київ, 2020. С. 129–132. URL: <https://cutt.ly/XIbMgD6>

Семінарське заняття № 6 : «Кримінально-правова характеристика інших кримінальних правопорушень проти громадського порядку»

Навчальна мета заняття: – поглибити та закріпити знання студентів про інші кримінальні правопорушення проти громадського порядку за темою заняття, про їх поняття і види, конструктивні ознаки відповідних складів кримінальних правопорушень і особливості кваліфікації за цими складами; виробити вміння та навички визначення ознак цих складів та відмежування від суміжних складів кримінальних правопорушень.

Кількість годин - 2 г.

Навчальні питання заняття:

1. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки групового порушення громадського порядку (ст. 293 КК);
2. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу, що встановлює відповідальність за масові заворушення (ст. 294 КК);
3. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу, що встановлює відповідальність за заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку (ст. 295 КК). Відмежування від складів злочинів, передбачених ч. 2 ст. 109 і ст. 258-2 КК.
4. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу наруги над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого (ст. 297 КК).

Методичні вказівки до навчальних питань теми:

При розгляді *першого* питання необхідно визначитись елементами складу групове порушення громадського порядку (ст. 293 КК). Слід зазначити, що суспільна небезпечність передбачених у ст. 293 КК діянь полягає в тому, що в реальній дійсності вони посягають на низку охоронюваних кримінальним законом

об'єктів (громадський порядок, спокій громадян, життя, здоров'я, честь і гідність людей, власність, громадську безпеку, порядок роботи транспорту, підприємств, установ, організацій, господарську діяльність тощо) та можуть породжувати багато наслідків.

Розглядаючи *друге* питання необхідно визначити, що типовими ознаками масових заворушень в літературі визначаються участь у них значної кількості людей; кількість учасників заворушення не обмежена, до них можуть приєднуватись інші учасники, а окремі від них відходити; дії учасників спрямовані не проти окремого потерпілого (фізичної чи юридичної особи), а проти існуючого правопорядку, що полягає в протистоянні законним органам державної влади, і зовнішнім проявом цього є насильство над людьми, погроми, підпали, знищення майна та інші дії, що вказані в диспозиції ст. 294 КК. Необхідно окреслити об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу, що встановлює відповідальність за масові заворушення.

Відповідаючи на *третє* питання слід розкрити об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу, що встановлює відповідальність за заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку (ст.295 КК) а також відмежувати його від складів злочинів, передбачених ч. 2 ст. 109 і ст. 258-2 КК.

В *четвертому* питанні слід розкрити елементи складу наруги над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого (ст. 297 КК) та зауважити, що особливістю конструкції ст. 297 КК є те, що у частинах 1 і 2 містяться фактично окремі самостійні склади кримінальних правопорушень, які містять ознаки відповідних предметів кримінального правопорушення та певних діянь.

Питання цільових виступів:

1. Групове порушення громадського порядку та злісна непокора законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця: проблеми розмежування.

2. Громадський порядок як об'єкт кримінально-правової охорони

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Про захист тварин від жорстокого поводження : Закон України від 21.02.2006 р. № 3447-IV, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15#Text>
5. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 08.06.2000 р. № 1805-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>
6. Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини : Закон України від 06 березн. 2008 р. № 132-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132-17>
7. Про охорону навколишнього середовища : Закон України від 25 червн. 1991 р. № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1264-12#Text>
8. Про поховання та похоронну справу : Закон України від 10 лип. 2003 р. № 1102-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1102-15>
9. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2004 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04#Text>
10. Про судову практику у справах про хуліганство : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006 р. № 6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va010700-06#Text>
11. Питання забезпечення охорони об'єктів державної та інших форм власності : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 року № 937. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/937-2015-%D0%BF>
12. Войтко А.О. Криміналістична характеристика та розслідування групового порушення громадського порядку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук.: 12.00.09. ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом». Київ, 2020. 20 с.
13. Гуляков К. В. Об'єктивна сторона незаконного проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 5. С. 175–177. URL: http://lsei.org.ua/5_2020/43.pdf
14. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2020. 656 с.
15. Криминальное право Украины. Особлива частично. Альбом схеми : начальный посібник / О. В. Авраменко, С. Я. Бурда, І. Б. Газдайка-Василишин та ін.; за ред. М. В. Карчевського. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 616 с.
16. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна; 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с.

17. Основи кваліфікації злочинів: навч. посіб. / за заг. ред. М. І. Панова. Харків: Право, 2019. 378 с
18. Кваліфікація злочинів у діяльності Національної поліції України : навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Константа, 2017. 448 с.
19. Козлова А. В. Об'єктивні ознаки складу злочину «Жорстоке поводження з тваринами». Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 21–22 трав. 2020 р. Суми, 2020. С. 303–306.
20. Кузьмін Е. Е. До питання про кваліфікацію масових заворушень в окремих зарубіжних країнах: деякі попередні роздуми / Е. Е. Кузьмін // Кримінальне право в умовах глобалізації : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. (м. Одеса, 25 травня 2018 р.) / Кафедра кримінального права НУ "Одеська юридична академія". - Одеса, 2018.. – С. 127-130.
21. Мельник М. І., Хавронюк М. І. . *Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України*. К., 2016. URL : <https://legalexpert.in.ua/komkodeks/uk/81-uky/1694-16.html>.
22. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Бойко А. М. та ін. ; за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. Вид. 10-ме, переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с
23. Грібов М. Л. Заходи оперативних підрозділів з протидії масовим заворушенням. Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 18 квіт. 2019 р.). Харків : ХНУВС, 2019. С. 66–68.
24. Кучанська Л. С. Предмет злочину, передбаченого статтею 298 КК України: проблеми визначення. *Правова держава*. 2020. № 38. С. 125– 129. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/204144/206223>
25. Олійничук Р. Відмінності між груповим порушенням громадського порядку та закликами до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. № 2 (10). С. 107–111. URL: <http://appj.tneu.edu.ua/index.php/appj/article/download/149/150> Панова О. О. Правове регулювання підтримання публічної безпеки та порядку. *SCIENCES OF EUROPE*. 2017. 12 (12). С. 11–16. URL: <http://univd.edu.ua/science-issue/issue/1984>
26. Песцов Р. Г. Суб'єкт та суб'єктивна сторона складу злочину за ст. 299. П'ятнадцяті Юридичні читання: Правове забезпечення розвитку освіти і науки в контексті євроінтеграції України (До 185-річчя НПУ імені М. П. Драгоманова) : матеріали міжнар. наук. онлайн-конференції, м. Київ, 1–2 квіт. 2020 р. Київ, 2020. С. 129–132. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/35760/Piestsov_Yevtushyk.pdf?sequence=1
27. Уварова Н. В. До проблеми кримінальної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами. *Науковий вісник Дніпропетровського державного*

університету внутрішніх справ. 2018. № 4. С. 138–140. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/3241/1/15.pdf>

Семінарське заняття № 7 : «Кримінально-правова характеристика інших кримінальних правопорушень проти громадського порядку»

Навчальна мета заняття: – поглибити та закріпити знання студентів про інші кримінальні правопорушення проти громадського порядку за темою заняття, про їх поняття і види, конструктивні ознаки відповідних складів кримінальних правопорушень і особливості кваліфікації за цими складами; виробити вміння та навички визначення ознак цих складів та відмежування від суміжних складів кримінальних правопорушень.

Кількість годин - 2 г.

Навчальні питання заняття:

1. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу незаконного проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини (ст. 298 КК).
2. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду (ст. 298-1 КК);
3. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу жорстокого поводження з тваринами (ст. 299 КК).
4. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки складу втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК). Особливості ознак суб'єкта цього складу та суміжних складів, що встановлюють відповідальність за втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність. Відмежування від складів, передбачених статтями 150-1, 258-1 КК.

Методичні вказівки до навчальних питань теми:

При розгляді *першого та другого* питання необхідно дослідити об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів злочинів, відповідальність за які передбачена статтями 298 та 298-1 КК України.

Відповідаючи на *третє* питання слід дослідити поняття жорстоке поводження з тваринами та підстави відповідальності за це діяння.

Вивчення *четвертого* питання передбачає визначення об'єктивних, суб'єктивних та кваліфікуючих ознак складу втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК), а також занурення у вивчення особливостей ознак суб'єкта цього складу та суміжних складів, що встановлюють відповідальність за втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність.

Питання цільових виступів:

3. Групове порушення громадського порядку та злісна непокоря законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця: проблеми розмежування.
4. Громадський порядок як об'єкт кримінально-правової охорони

Література:

5. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
8. Про захист тварин від жорстокого поводження : Закон України від 21.02.2006 р. № 3447-IV, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15#Text>
9. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 08.06.2000 р. № 1805-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>
10. Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини : Закон України від 06 березн. 2008 р. № 132-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132-17>
11. Про охорону навколишнього середовища : Закон України від 25 червн. 1991 р. № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1264-12#Text>
12. Про поховання та похоронну справу : Закон України від 10 лип. 2003 р. № 1102-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1102-15>
13. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2004 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04#Text>
14. Про судову практику у справах про хуліганство : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006 р. № 6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va010700-06#Text>
15. Питання забезпечення охорони об'єктів державної та інших форм власності : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 року № 937. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/937-2015-%D0%BF>
16. Войтко А.О. Криміналістична характеристика та розслідування групового порушення громадського порядку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук.: 12.00.09. ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом». Київ, 2020. 20 с.
17. Гуляков К. В. Об'єктивна сторона незаконного проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 5. С. 175–177. URL: http://lsei.org.ua/5_2020/43.pdf
18. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2020. 656 с.
19. Криминальное право Украины. Особлива частично. Альбом схеми : начальный посібник / О. В. Авраменко, С. Я. Бурда, І. Б.

Газдайка-Василишин та ін.; за ред. М. В. Карчевського. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 616 с.

20. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна; 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с.

21. Основи кваліфікації злочинів: навч. посіб. / за заг. ред. М. І. Панова. Харків: Право, 2019. 378 с
22. Кваліфікація злочинів у діяльності Національної поліції України : навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Константа, 2017. 448 с.
23. Козлова А. В. Об'єктивні ознаки складу злочину «Жорстоке поводження з тваринами». Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 21–22 трав. 2020 р. Суми, 2020. С. 303–306.
24. Кузьмін Е. Е. До питання про кваліфікацію масових заворушень в окремих зарубіжних країнах: деякі попередні роздуми / Е. Е. Кузьмін // Кримінальне право в умовах глобалізації : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. (м. Одеса, 25 травня 2018 р.) / Кафедра кримінального права НУ "Одеська юридична академія". - Одеса, 2018.. – С. 127-130.
25. Мельник М. І., Хавронюк М. І. . *Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України*. К., 2016. URL : <https://legalexpert.in.ua/komkodeks/uk/81-uky/1694-16.html>.
26. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Бойко А. М. та ін. ; за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. Вид. 10-ме, переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с
27. Грібов М. Л. Заходи оперативних підрозділів з протидії масовим заворушенням. Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 18 квіт. 2019 р.). Харків : ХНУВС, 2019. С. 66–68.
28. Кучанська Л. С. Предмет злочину, передбаченого статтею 298 КК України: проблеми визначення. *Правова держава*. 2020. № 38. С. 125– 129. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/204144/206223>
29. Олійничук Р. Відмінності між груповим порушенням громадського порядку та закликами до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. № 2 (10). С. 107–111. URL: <http://appj.tneu.edu.ua/index.php/appj/article/download/149/150> Панова О. О. Правове регулювання підтримання публічної безпеки та порядку. *SCIENCES OF EUROPE*. 2017. 12 (12). С. 11–16. URL: <http://univd.edu.ua/science- issue/issue/1984>
30. Песцов Р. Г. Суб'єкт та суб'єктивна сторона складу злочину за ст. 299. П'ятнадцяті Юридичні читання: Правове забезпечення розвитку освіти і науки в контексті євроінтеграції України (До 185-річчя НПУ імені М. П. Драгоманова) : матеріали міжнар. наук. онлайн-конференції, м. Київ, 1–2 квіт. 2020 р. Київ, 2020. С. 129–132. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/35760/Piestsov_Yevtushyk.pdf?sequence=1
31. Уварова Н. В. До проблеми кримінальної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами. *Науковий вісник Дніпропетровського державного*

університету внутрішніх справ. 2018. № 4. С. 138–140. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/3241/1/15.pdf>

4 . Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні та навчальні ресурси в інтернеті

Нормативні акти:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-D0%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03. 2003 р. № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою : Закон України від 04.06.2020 р. № 571-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#Text>
6. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2004 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04#Text>
7. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02#Text>
8. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинених стійкими злочинними об'єднаннями : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05#Text>
9. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10#Text>
10. Про судову практику у справах про хуліганство : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006 р. № 6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va010700-06#Text>

11. Про схвалення Стратегії боротьби з організованою злочинністю : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1126-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#Text>
12. Міжнародна конвенція про боротьбу з актами ядерного тероризму: Кнвенція ООН від 14.09.2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d68#Text

Навчальна література:

Основна література:

1. Вознюк А.А., Дудоров О.О., Чернявський С.С. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені злочинною спільною (статті 255, 255-1, 255-2, 255-3, 256 КК України). Норма права. 2021. 130 с.
2. Голубош В. В. Кримінальна відповідальність за злочини проти громадської безпеки, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої (статті 262, 263, 263-1, 264 КК України) : монографія. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2020. 340 с.
3. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2020. 656 с.
4. Криминальное право Украины. Особлива частично. Альбом схеми : начальный посібник / О. В. Авраменко, С. Я. Бурда, І. Б. Газдайка-Василишин та ін.; за ред. М. В. Карчевського. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 616 с.
5. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна; 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с.
6. Крамаренко Ю. М., Скок О. С., Шевченко Т. В., Хашев В. Г. Сучасні питання протидії організованих злочинності в Україні та закордоном : монограф. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 216 с.
7. Основи кваліфікації злочинів: навч. посіб. / за заг. ред. М. І. Панова. Харків: Право, 2019. 378 с
8. Кваліфікація злочинів у діяльності Національної поліції України : навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Константа, 2017. 448 с.
9. Кириченко О.В., Чорний О.М., Шамара О.В. Протидія терористичним актам в Україні: кримінально-правові та кримінологічні засади : монограф. Дніпро : Дніпров. гум. ун-т, ЛІРА, 2022. 181 с.
10. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Бойко А. М. та ін. ; за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. Вид. 10-ме, переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с

11. Нікітін А.О. «Злодій у законі» у кримінальному законодавстві: зарубіжний досвід та процес запровадження в Україні. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 2. С. 167-171.

Додаткова література:

1. Бахурська О. Поняття «злочинна спільнота»: проблеми правового та кримінологічного визначення. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 1. С. 190-195.
2. Вознюк Андрій Андрійович. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій : монографія. К : Нац. акад. внутр. справ, 2015. 192 с.
3. Організаційно-правові основи запобігання тероризму: підручник / Ю. О. Лісіцина, І. Р. Серкевич, Г. З. Яремко та ін.; за заг. ред. В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 432 с. URL : <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2845>
4. Протидія фінансуванню тероризму в системі управління національною безпекою України: монографія / За загальною редакцією В.В. Євдокимова, Д.О. Грицишена. – Житомир: Видавничий дім «Бук-друк», 2023. 232 с. URL :
5. <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8322/%d0%9c%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
6. Ємельянов В. П. Антитерористичне законодавство: поняття, система, шляхи вдосконалення : монографія. Харків : Право, 2016. 88 с.
7. Протидія проявам тероризму та колабораціонізму в умовах війни: стан та перспективи: матеріали Всеукраїнського круглого столу (м. Кропивницький, 24 листопада 2023 року). Донецький державний університет внутрішніх справ. Кропивницький, 2023. 106 с. <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2024/02/zbirnyk-2024-kruglyj-stil.pdf>
8. Кузнецов В. В. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності в українському вимірі : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2012. 908 с.
9. Уварова Н. В. До проблеми кримінальної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 4. С. 138–140. URL: : <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/3241/1/15.pdf>
10. Івахненко О. А. Кримінальна відповідальність за хуліганські діяння: хуліганські злочини та склади злочинів : монографія / за заг. ред. В. П. Ємельянова. Харків : Право, 2016. 184 с.
11. Песцов Р. Г. Суб'єкт та суб'єктивна сторона складу злочину за ст. 299. П'ятнадцяті Юридичні читання: Правове забезпечення розвитку освіти і науки в контексті євроінтеграції України (До 185-річчя НПУ імені М. П. Драгоманова) : матеріали міжнар. онлайн-конференції, м. Київ, 1–2 квіт. 2020 р. Київ, 2020. С. 129–132. URL: <https://cutt.ly/XIbMgD6>

12. Шаблистий В. В., О. А. Галемін. Кримінальна відповідальність за хуліганство, пов'язане з опором особам, наділеним владними повноваженнями під час виконання службових обов'язків, чи іншим громадянам, що припиняли хуліганські дії: монографія / за заг. ред. В. В. Шаблистого. Дніпро: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 164 с.

13. Чорний О. М. Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії терористичному акту : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 259 с. .

14. Алгоритм дій щодо кваліфікації правопорушень загальнокримінальної спрямованості : довідник / О. З. Мармура, О. Ф. Пасека, С. Я. Бурда, Т. М. Луцький. - Львів: ЛьвДУВС, 2021. - 216 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України // Законодавство України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>

2. Президент України // Документи. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/all>

3. Урядовий портал // Рішення Уряду. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npasearch>

4. Міністерство внутрішніх справ України. URL : <https://mvs.gov.ua/>

5. Міністерство юстиції України. URL : <https://minjust.gov.ua/>

6. Конституційний Суд України // Рішення Конституційного Суду України. URL : <https://ccu.gov.ua/storinka/rishennya-konstytuciynogo-sudu-ukrayiny>

7. Верховний Суд України. URL : <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>

8. Міністерство юстиції України // Рішення щодо України, винесені Європейським судом з прав людини. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_9329

9. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/>

10. Наукова бібліотека Харківського національного університету внутрішніх справ. URL : <https://lib.univd.edu.ua/>

11. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL : <http://nbuv.gov.ua/node/554>

12. Юридичний форум «Ліга Закон». URL : <https://ips.ligazakon.net/>